

**JEVGENI
OSSINOVSKI:**
rangem alkoholi-
poliitika on riigi
moraalne kohus

Loe lk 3

SVEN MIKSER:
antipoliitikast ja
välispoliitikast

Loe lk 7

LIISA OVIIR:
ettevõtlust
on järjest
rohkem

Loe lk 5

Sotsiaaldemokraat

November 2015 | www.sotsdem.ee

Lõksust välja!

Kas oleme nüüd lõksust väljas? Ei, aga vähemalt on meil teadmine, et see on võimalik, ja ideid, kuidas seda teha.

See, mis viis Eestit edasi kümme või kakkümmend aastat tagasi, on meil nüüd pommina jala küljes kinni. Kuigi ka iga väiksem samm on vaearikas ja valus, ei sõanda me vanast armsast loobuda. Oleme justkui lõksus, kus on söödaks varasem edu ja stabiilne keskpärasus.

“Lõksudest välja?” oli viimase Eesti Inimarengu Aruande alapealkiri ja sarnast nime kandis ka Euroopa Parlamendi saadiku Marju Lauristini kokku kutsutud sotsiaaldemokraatlikud kärejad. Küsimärgi asemel vaid hüüumärk, sest oktoobri eelviimasel nädalavahetusel Viljandi Pärimusmuusika Aita kogunenud sotsiaaldemokraadid otsisid edasiminekku konkreetseid lahendusi. Ekspertidena olid abiks aruande toimetajad Raivo Vetik, Mati Heidmets

ja Erik Terk.

Marju Lauristin ise ütles, et Eesti ühiskond käib vana rada ehk tiksub kindlat edasi ning teiselt poolt ohustavad meid lõksud. „Nii näiteks oleme langenud keskmise sissetuleku lõksu, me oleme teatud heaolutaseme küll saavutanud, kuid edasiminek on vaja uut käiku,” selgitas Lauristin.

“Kärejad” keskendus kahele Euroopa poliitika sõlmküsimusele: mismoodi saavutada Euroopa majanduse uus tõus ning kuidas toime tulla pagulaskriisiga. Kaheksas teemalaudkonnas toimunud arutelude tulemusel sündisid ettepanekud nii kohalikule, riiklikule kui ka Euroopa tasandile.

Tallinna Linnavolikogu SDE fraktsiooni

juhi Anto Liivati eestvedamisel toimunud majandusarutelul pakuti majanduse elavdamise võimalustena välja näiteks vananeva tööjõu vaatamist ressursina, töökultuuri muutust ja osalusdemokraatia rakendamist ning maksudes regionaalsete erisuste arvestamist. Riiklikul tasandil tehti ettepanek e-riigi reformiks, töökohapõhiseks õppeks ning soovitus vähendada väikeettevõtluse bürokraatiat. Euroopasse saadeti Marjuga kaasa näiteks maksude harmoniseerimise mõte.

Sallivuse arutelu modereeris riigikogu liige Mihkel Raud. Kärejad pakkusid kohaliku omavalitsuse tasandil probleemide lahendamiseks välja näiteks õpetajate roteerumise programmi, vabatahtlike tugiprogrammi ja kolmanda sektori tugevdamise. Riikliku tasandi ettepanekuteks

olid näiteks tasuta eesti keele kursused motiveeritud osalejatele ning Eestisse saabuvate sõjapõgenike paigutamine vaid suuremate linnade vahel. Euroopasse saadeti mõte kultuuri ja ajaloo tutvustamise programmist, mis keskenduks dokumentaalfilmide rahastamisele ning inimeste harimisele.

Tegemist oli kolmanda Euroopa sotsiaaldemokraatliku poliitika ja selle kontekstis ka Eesti poliitika kuumi küsimusi käsitleva üritusega, mida korraldas europarlamenti saadik Marju Lauristin. Kui eelmised kaks üritust toimusid Tallinnas, siis nüüd valiti Viljandi, mida Lauristin nimetas väga hea vaimse auraga kohaks, kuhu on ühtviisi mõnus tulla üle-Eestis: nii tallinnastel, tartlastel, pärnakatel, narvalastel, hiidlastel kui saarlastel. ●

Juhtkiri

Inara Luigas
SDE peasekretär

Restart Eesti poliitikas

Laialdast vastukaja tekitanud koalitsioonilepingu muutmine on nüüdseks seljatanud ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna uued ministrid üle kahe kuu juba ametis olnud. Teisisõnu andsime uue esimehe eestvedamisel Eesti poliitikale restardi, mis on valdavalt pälvinud positiivset tagasisidet.

Igal juhul tasus koalitsioonilepingu täiendamine nähtud vaeva. Saavutasime kokkuleppe, et valitsusasutusi tuleb Tallinnast viia piirkondadesse, mis aitab maaelu väljasuremisest päästa ja annab ühtlasi ajapikendust täiendavate lahenduste leidmiseks. Meil ei ole riigina helget tulevikku, kui me ei kanna hoolt selle eest, et meie lapsed ja lapselapsed saaksid parima hariduse. Sotsiaaldemokraatide kindel nõudmine oli, et jõudsas tempos peab tõusma õpetajate palk. Sotside eestvedamisel leppisime koalitsioonipartneritega kokku, et õpetaja palk peab moodustama vähemalt 120 protsenti Eesti keskmisest.

Kriitilise pilguga tuleb üle vaadata ka riigiasutuste kulud. Ei saa ju jätkata nii, et riigiasutuse autorehv maksab rohkem, kui mõne tubli maamehe auto. Senisest enam peab juurduma ka arusaam, et riigiametnikud on tööle palgatud selleks, et nad rahvast teeniksid. Need ja mitmed teised sotsiaaldemokraatide poolt algatatud tegemised on ühtlasi sammud Eesti sotsiaalsemaks muutmise nimel. Valija on andnud meie erakonnale mandaadi töötada hooliva Eesti suunas ja seda tööd tuleb südamega võtta.

Valitsus sai värskendust meie uute ministrite näol. Sotsiaaldemokraatide pikk pink võimaldas meil riiki juhtima saata oma ala professionaalid, inimesed, kes ei karda keerulisi väljakutseid ja kes moodustavad hea meeskonna. Seega jääb uutele ministritele soovida vaid jõudu tööle ning loomulikult tänada neid, kes tegid enne ministritööd. Aitäh!

Ühesõnaga - paika on saamas nii sotsiaaldemokraatide poolt elavaks töödokumendiks muudetud koalitsioonileping kui ka võimekas meeskond, kes seda valitsuses ellu viib. Samas on suures poliitikas toimuv võitlus oma eesmärkide eest meie elu üks pool. Teine pool on tegelemine oma organisatsiooni arendamise ja tugevdamisega. Erakonna sees on juba alanud ka tõsised arutelud nii meie lähemate kui ka kaugemate sihtide üle, kuid suurem töö seisab veel ees. Kuna ka maailm meie ümber on pidevas muutumises, tuleb meilgi igapäevaselt tegeleda oma organisatsiooni kohendamise, seniste töövormide ülevaatamise ja ka uute protseduuride juurutamisega. Antud protsessi soovime kaasata kõiki erakonna liikmeid ja seda võimalikult rohujuure tasandil.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna piirkondadelt oleme kogunud ettepanekud meie erakonna paremaks toimimiseks. Juba novembri alguses toimub arutelu, kus me nii laekunud ettepanekute kui ka tänaste probleemkohtade ja edulugude lahtimõtestamise pinnalt traageldame kokku esmase tegevuskava aastateks 2016-2017. Sellest lähtub ka meie edasine töö, seda kuni osakondade tasandini.

Oleme ka muidu tublid olnud. Täna on erakond tasunud peaaegu kõik valimistega seotud kulud. Jäänud on vaid viimased neli pangalaenu makset, mille ka peatselt ära klaarime. Oleme pingutanud ja tuleme toime. Siinkohal tahan avaldada sügavat tänu kõigile neile inimestele, kes on tasunud liikmemaksu ja teinud annetusi.

Meie erakonna esimehele sirget selga ning meile kõigile jaksu selleks, et võitlus hooliva Eesti nimel jätkuks. Me teeme edusamme, kuid pikk tee on veel käia. Seda nii suures poliitikas kui ka organisatsiooni sees. Kui me oleme ühtsed, toetame teineteist ega unusta hetkekski meie tegevuse keskseid eesmärgi, siis tuleme ka toime. Kaunist sügise jätku ja jõudu meile kõigile! ●

Sotside eestvedamisel leppisime koalitsioonipartneritega kokku, et õpetaja palk peab moodustama vähemalt 120 protsenti Eesti keskmisest.

SDE ministrid valitsuses

SDE volikogu otsustas 30. augustil toetada koalitsioonilepingu uuendamise paketti ning jätkata koalitsioonis koos Reformierakonna ja IRL-iga. Septembrist asusid ametisse sotsiaaldemokraatide uued ministrid.

Kaitseminister Hannes Hanso

Hannes Hanso oli käesoleva aasta aprillist kuni septembrini riigikogu väliskomisjoni esimees. Ta on olnud Raadio Kuku saate "Välismääraja" saatejuht. Ta oli aastal 2013-2015 Kuressaare linnapea. Enne seda on ta töötanud Rahvusvahelises Kaitseuuringute Keskuses, Euroopa Liidu diplomaatilises teenistuses Hiinas ja Mongoolias ning olnud Kaitseministeeriumi rahvusvahelise koostöö osakonna nõunik.

Hannes Hanso on omandanud teadusmagistri kraadi Londoni Ülikooli Idamaade ja Aafrika Üuringute Koolis poliitika ja arenguõpetuse alal. Enne seda on ta lõpetanud Elingi, Hammersmithi ja Lääne-Londoni Kolledži transpordikorralduse erialal ning õppinud hiina keelt Sichuani Ülikoolis Hiinas.

Ta on abielus ning tal on kaks poega ja kaks tütar.

Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Jevgeni Ossinovski on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esimees. Ta oli aastatel 2014-2015 haridus- ja teadusminister. Ta oli riigikogu liige käesoleva aasta aprillist kuni septembrini ning aastatel 2011-2014 ning on kuulunud riigikogu kultuurikomisjoni, väliskomisjoni ning Euroopa Liidu asjade komisjoni.

Jevgeni sündis 1986. aastal Kohtla-Järvel ning alustas kooliteed Aseri Keskkoolis. Lõpetas 2004. aastal hõbe-medaliga Tallinna Reaalkooli. 2007. aastal lõpetas cum laude Tartu Ülikooli filosoofia erialal. 2009. aastal omandas Warwicki Ülikoolis (Suurbritannia) magistrikraadi filosoofias (kiitusega). 2010. aastal omandas Londoni Majandus- ja Poliitikakoolis (LSE) magistrikraadi võrdleva politoloogia erialal (kiitusega).

Jevgeni Ossinovski on abielus ja tal on üks poeg.

Ettevõtlusminister Liisa Oviir

Liisa Oviir töötas aastatel 2008-2015 juhtiva juristina Eesti Energias. Enne seda on ta töötanud juristina ASis Tallink Grupp ning referendina Eesti Vabariigi Suursaatkonnas Londonis.

Lisaks on ta olnud aastatel 2000-2004 Tallinna ja Harjumaal tööinspektsiooni töövaidluskomisjoni liige ja alates aastast 2013 andnud koolitusi töösuhete ja sotsiaalse partnerluse teemadel. Ta on Eesti Naisliidu liige.

Liisa Oviir on lõpetanud Tartu Ülikooli õigusteaduskonna. Tal on kaks poega.

Kultuuriminister Indrek Saar

Indrek Saar on olnud riigikogu liige aastatel 2007-2015 ja enne seda Rakvere linnavolikogu aseesimees 2002-2007. Aastatel 2006-2007 töötas Teatri NO99/Vanalinastudio tegevjuhina, 2004-2005 direktori nõunikuna. 2005-2006 oli ta SA Rakvere Teatrimaja juhataja ning 1996-2005 Rakvere Teatri direktor.

Ta on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna aseesimees aastast 2015, Eesti Näitlejate Liidu, Lavavõitluse Seltsi ja Klubi-Wesenberg liige.

Aastal 1996 lõpetas ta Eesti Muusikaakadeemia Kõrgema Lavakunstikooli ning enne seda õppis Rõnne Gümnaasiumis ja Kuressaare 2. Keskkoolis.

Indrek on abielus ning kahe tütre isa.

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaž: 5100 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Aadress: Toompuiestee 16, Tallinn 10137 Telefon: 611 6040
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Rangem alkoholipoliitika on riigi moraalne kohus

Jevgeni Ossinovski

SDE esimees, tervise- ja tööminister

Eestis juuakse liiga palju, liiga tihti, liiga paljude poolt ja liiga ohtlikult nii iseendale kui teistele.

Eestis juuakse liiga palju, liiga tihti, liiga paljude poolt ja liiga ohtlikult nii iseendale kui teistele.

12 liitrit absoluutalkoholi täiskasvanud elaniku kohta aastas on palju. Väga palju. See teeb keskmiselt kuus 5 „poolikut“ viina. Või 15 pudelit veini. Või 40 õlut. Igas kuus ja iga täiskasvanu kohta.

Jaa, turistide kogused on siit juba maha arvatud, nii et ärme otsi rohkem vabandusi. Tunnistagem probleemi.

Eestis on otseseid alkoholisurmasid üle tuhande aastas. Umbes pool „kvoodist“ täidavad enesetapud, tapmised, liiklus-, tule- ja uppumissurmad. Teise viissada annavad arstide poolt patsientide surmapõhjusena märgitud koodid X45, K860, K70, K292, I426, G621, G312, F10. Neil väga erinevatel diagnoosidel on üks ühine nimetaja – alkohol. Maksa alkoholitõbi, alkoholimürgistus, alkoholne kardiomiopaatia, alkoholgastriit...

Ja need on vaid otsesed surmad. Üle poole Eesti inimestest (üle 8000 tuhande inimese aastas) sureb südame-veresoonkonnahaigustesse. Nimetatud haiguste levimus on Eestis üks Euroopa kõrgemaid ning üldrahvalik alkoholilembus on siin omakorda üks olulisemaid põhjuseid. Ka iga „kultuurne“ õlleklaas annab oma panuse.

Seega pole mõtet ilustada: alkohol tapab. See on fakt. Mõnda tapab äkki, enamikku aeglaselt ja

“Püüdke korrakski mõelda kümnetele tuhandetele (see ei ole liialdus!) purjus meeste poolt läbipekstud naistele (üldiselt ikka sedapidi) ja nende lastele, kelle jaoks on purjus, räuskav, hoolimatu ja vägivaldne ema või isa igapäevane normaalsus.

nähtamatult. Paljusid tapab isegi siis, kui nad ise alkoholi ei tarbi.

Ja kui seda on vähe, siis püüdke korrakski mõelda kümnetele tuhandetele (see ei ole liialdus!) purjus meeste poolt läbipekstud naistele (üldiselt ikka sedapidi) ja nende lastele, kelle jaoks on purjus, räuskav, hoolimatu ja vägivaldne ema või isa igapäevane normaalsus.

Iga inimene on oluline, ent alkoholikahjud ei ole pelgalt emotsionaalsed. Need tähendavad ühiskonnale igal aastal ka reaalselt rahalist kulu.

Tervishoiukulud alkoholiga otseselt seotud haigustele ja vigastustele moodustavad ligi 40 miljonit eurot aastas. Majanduslikust aspektist on veelgi olulisem aga alkoholi tarbimisest tingitud kaotatud töötundide ja eluaastate hulk ning vähenenud tootlikkus, mis maksab meile hinnanguliselt ligi 2% SKT-st ehk 400 miljonit eurot. Võrdluseks, alkoholiaktsiisi laekub sel aastal ligi 250 miljonit eurot.

Ülalmainitud arvesse võttes on suund selge: alkoholi üldtarbimist tuleb vähendada. Maaailma Terviseorganisatsioon soovib juua poole vähem, riik on võtnud vähem ambitsioonika, ent realistlikuma eesmärgi – vähendada alkoholitarbimist viiendiku võrra. Teisisõnu, nii jõuaksime umbes Rootsi tasemele.

Loomulikult, alkoholitarbimine väheneb lõpuks ainult siis, kui igaüks meist joob vähem, sest iga konkreetse otsuse teeb inimene ise. Tõsi, seda ei saa küll öelda ligi 60 tuhande inimese puhul, kelle eest teeb selle otsuse alkoholisõltuvus! Ent igal juhul on teaduslikult tõestatud, et alkoholi reklaamimine, müügitingimused ja hind mõjutavad inimeste tarbimist.

Alkoholi- ja reklaamitööstus ning jaekaubandus investeerib suuri summasid, et meelitada inimesi ostma rohkem alkoholi. Riik saab kõigis kolmes valdkonnas oma piirangutega aga alkoholitarbimist allapoole tuua. Ja kui saab, siis peab. Riigil ei ole mitte ainult õigus piirata alkoholi kättesaadavust ja propageerimist, vaid lausa moraalne kohustus seda teha. Põhiseaduses sõnasutatud sotsiaalne ja demokraatlik õigusriik ei saa mööda vaadata niivõrd tõsisest ühiskondlikust probleemist.

Sellest tulenevalt on sotsiaalministeerium pakunud välja meetmete paketi, mis oluliselt piirab alkoholireklaami, vähendab alkoholi kättesaadavust alaealistele, vähendab alkoholi müügikohade arvu ning muudab alkoholi kauplustes vähem nähtavaks. Eraldiseisvate meetmetena võib iga väikese meetme mõju olla tagasihoidlik, ent komplektina hakkavad nad muutma erakordselt juurdunud sotsiaalset normi, mille kohaselt käib alkoholitarbimine Eestis peaaegu iga sündmuse ja tegevuse juurde.

“Majanduslikust aspektist on veelgi olulisem aga alkoholi tarbimisest tingitud kaotatud töötundide ja eluaastate hulk ning vähenenud tootlikkus, mis maksab meile hinnanguliselt ligi 2% SKT-st ehk 400 miljonit eurot. Võrdluseks, alkoholiaktsiisi laekub sel aastal ligi 250 miljonit eurot.

Pakutud meetmetest on olulisimaks alkoholireklaami piirang. Enamik meist tahaks öelda, et alkoholireklaam meid ei mõjuta, ent on tõestatud, et selle mõju inimestele on alateadlik ja märkamatu. Uuringute järgi mõjutavad sellised reklaamid eeskätt just lapsi ja noori.

Reklaami mõju on kumulatiivne: nende kaudu luuakse positiivne eelsuhtumine alkoholi juba varases eas ning hiljem korratakse seda üle, mis

omakorda põhjustab suuremat tarbimist kogu elu vältel.

Neis riikides, kus noored näevad alkoholireklaami rohkem, hakkavad nad 20ndate eluaastate keskele jõudes jooma suuremates kogustes. Alkoholireklaamide mõju lastele ja noortele on hästi tõestatud. Uuritud on nii reklaamide mõju noorte väärtushinnangutele ja seeläbi ka hilisemale tarbimisele täiskasvanueas kui ka otseselt alkoholitarbimisele alaealisena.

Kuus USA-s ja üks Belgias läbi viidud uurinut on tänaseks näidanud, et elu jooksul nähtud alkoholireklaamide kogusel on olemas otsene seos sellega, kui vara alkoholi tarbima hakatakse, kui palju juuakse ning kui palju jooki korraga tarbitakse. Nii lihtne see ongi. Kui reklaamid ei suurendaks läbimüüki, ei põletaks alkoholitootjad ju ometi miljoneid eurosid selle tegemiseks.

Nagu öeldud, täiendavate piirangute eesmärgiks on hakata muutma sotsiaalset normi. Mõnikord kuulen, et see ei ole võimalik. Alkohol olevat meie kultuuri lahutamatu osa. Sellega ei saa kuidagi nõustuda. Eesti kultuuri seostamine alkoholitarbimisega on Eesti kultuurile minu hinnangul solvav.

Usun, et sotsiaalset normi on võimalik muuta ning siinkohal on paslik võrrelda alkoholi tubakaga. Kümme aastat tagasi karmistati oluliselt tubakapoliitikat – tõsteti hinda, keelati tubakareklaam ning keelati siseruumides suitsetamine. Mäletame veel neid aegu, kui suitsetati igas söögikohas ning mittesuitsetajad pidid endale teise koha otsima, kui neile suitsuses keskkonnas olla ei meeldinud.

Tänaseks on olukord muutunud vastupidiseks. Suitsetamine ei ole enam normaalne. Suitsetajate osakaal on langenud ligi viiendiku võrra ja vähenenud on ka tarbimine noorte seas. Umbes sama sihi oleme seadnud alkoholi puhul! Ei ole mingit põhjust arvata, et alkoholi puhul ei suudaks me sarnast efekti riiklike meetmetega saavutada.

Vastupidi, paljude riikide kogemus ja teadlaste uuringud kinnitavad, et rangemad piirangud töötavad. Nii et teeme ära! Oma inimeste tervise, tuhandete perede heaolu ning turvalisema ühiskonna nimel. ●

Sotsiaalse pitseriga eelarve

Valitsus andis septembri eelviimasel päeval riigikogule üle 2016. aasta riigieelarve, mida on siin-seal kutsutud sotsiaalse kallakuga eelarveks. Selle arvamusega on põhjust igati nõus olla: järgmise aasta eelarve parandab väga paljude Eesti inimeste elujärge, ta aitab järele neid ühiskonna liikmeid, kes on nõrgemad ja haavatavamad. See, et eelarve kannab tugevat sotsiaalset mõõdet on ennekõike sotsiaaldemokraatide teene.

Tänu sellele, et sotsiaaldemokraadid seisid koalitsioonikõnelustel laste ja perede eest, jätkub lapsetoetuste tõus.

Alates jaanuarist maksab riik pere esimesele ja teisele lapsele 50 euro suurust toetust. Lapsetoetuse enam kui kümneprotsendiline kasv juhatab sisse edasise toetuste tõusu, mille üheks tähisteks on 2017. aastal rakenduv 200 euro suurune lasterikka pere toetus kolme-ja enamalapselistele peredele. Universaalne lapsetoetus suureneb aga järk-järgult 60 euron.

Kehval järel perede sissetulekuid aitab suurendada ja elu-olu parandada toimetulekupiiri kerkimine tänaselt 90 eurolt 130 euron, kusjuures toimetulekutoetuse arvutamisel kehtib ka laste puhul 130 euro suurune määr. „Sotsiaaldemokraatide jaoks on eriti oluline, et väheneb vaesuses elavate

laste arv. Laste vaesuse kaotamine peabki olema ühe normaalse sotsiaalse õigusriigi eelarve prioriteet, sest kelle nimel siis veel tööd teha, kui mitte laste,“ ütles riigikogu ees peetud kõnes SDE fraktsiooni esimees Andres Anvelt.

Eelarve väärtustab selgelt ka eakaid. Aprillis tõuseb keskmine vanaduspension tänaselt 375 eurolt 396 euron, kuus ehk siis 5,7 protsenti. Lisaks jääb keskmine vanaduspension jätkuvalt tulumaksuvabaks. Tuleval aastal on kerkimas ka paljude avalikus sektorist töötavate inimeste palgad, kuigi soovitus väiksemas mahu. „Kahjuks ei võimalda tänane maksupoliitika ka mitmeid teisi probleeme ja murekohti

“Alates jaanuarist maksab riik pere esimesele ja teisele lapsele 50 euro suurust toetust. Lapsetoetuse enam kui kümneprotsendiline kasv juhatab sisse edasise toetuste tõusu, mille üheks tähisteks on 2017. aastal rakenduv 200 euro suurune lasterikka pere toetus kolme-ja enamalapselistele peredele. Universaalne lapsetoetus suureneb aga järk-järgult 60 euron.

lahendada,“ tunnistas Anvelt. Ta avaldas kahetsust selle üle, et kehtiva maksusüsteemi juures on keeruline võidelda otsustavamalt palgavaesusega.

Vaidlused tuleva aasta riigi alusdokumendi üle vältavad parlamendis terve pika sügise. ●

Karl Ast – sotsiaaldemokraat, kirjanik, maailmakodanik

Jaak Juske

Üks Eesti esimese iseseisvusaja tuntumaid sotsiaaldemokraate oli Karl Ast, kes oli nii parlamendiliige, minister ja diplomaat kui samavõrra ka ajakirjanik ning kirjanik.

Karl Ast (kirjanikunimega Karl Rumor) sündis 19. veebruaril 1886 Orava vallas Võrumaal. Ta lõpetas Hugo Treffneri Gümnaasiumi. Ast võttis aktiivselt osa Vene sotsiaaldemokraatlikust liikumisest Eestis. 1906. aastal pidi ta juhtima mässu Tallinna lähedal Hara lahes seisnud

ristlejal Pamjat Azova. Aastail 1907–1910 istus ta oma poliitilise tegevuse tõttu vanglates. Neil aastatel sai Ast heaks sõbraks Eesti sotsiaaldemokraatia suurkuju August Reiga.

Karl Ast osales Esimeses maailmasõjas. Vabadussõja ajal oli ta sotsiaaldemokraatide esindajana ajutise valitsuse töö- ja hoolekandeministri kohusetäitja ja Asutava Kogu liige, seejärel kuni 1933. aastani kõigi Riigikogu koosseisude liige. Pärast 1924. aasta 1. detsembri riigipöördekatse mahasurumist kuulus Ast aasta jooksul Jüri Jaaksoni valitsusse portfelli ministrina.

Ka toona tõi alkoholi tarbimine poliitikutele pahandusi. 1933. aastal karistati Karl Asti ja Jaan Piiskarit joobnud olekus rahurikkumise pärast 5-kroonise rahaträhvi või 2-päevase arestiga.

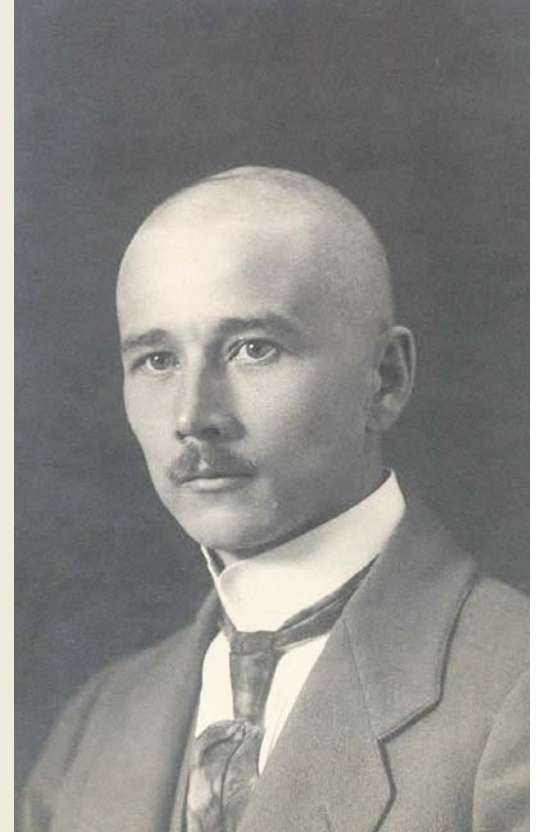
Aastatel 1933–1939 reisib Ast ajakirjanikuna mööda maailma, kajastades olulisi sündmusi. Saatuseaastatel 1939–1940 oli ta Eesti Vabariigi Stockholmi saatkonna pressitašee, 1941–1958

aastal aga aukonsul Rio de Janeiros. Ta elas Brasiilias, Kanadas, pikemat aega USAs.

Kirjanikuna oli Karl Rumor heaks sõbraks samuti sotsiaaldemokraatliku liikumisega seotud Friedebert Tuglas. Saatuse tahtel ühtivad isegi nende eluaastad. Rumori debüütnovellikogu „Sääsed tormis“ ilmus 1911. aastal. Temalt ilmus üks romaan, kaks mälestusteraamatut „Aegade sadestus“ I ja II, mis annavad hea ülevaate ka sotsiaaldemokraatliku liikumise sünniloost Eestis. Eksiilis sai tuntuks tema novellikogu „Uned ja mured“. Ta tundis kogu elu huvi massisühhooside ja ideelise fanatismi vastu ning kirjutas oma suurima proosateose „Kruusifiks. Jutustus inimhingede põuast ja põlemisest“ usuhullusest Brasiilias.

Karl Ast oli aastatel 1912–1933 abielus arsti Alma Aniga (1884–1958) ja 1936–1971 tolle õetütrega Leili Abramiga (1903–1976). Tal olid tütar Iris (1917–1965) ja poeg Orvo (1920–1999), kes oli loomaarst ja viroloog. Ka tema vanem vend Gottlieb Jaan Ast (1874–1919) oli sotsiaaldemokraatlik poliitik.

Karl Ast (Rumor) suri 9. juulil 1971. aastal New Yorgis. ●

Tõnu Ints: Rein Vihalemma meenutuseks

“Tänu Reinule said meie ilma-vaatelised valikud selged ning pidasid hästi vastu ka keeruliste päevapoliitilistele katsumustele 1990. aastate teisel poolel.”

Ilusal soojal suvepäeval, 18. juulil, jõudis meieni sõnum erakonnakaaslase Rein Vihalemma õnnestust surmast Pärnu jõel.

Kohtusin Reinuga esmakordselt 1990. aastal Tartus.

Olles Tartu Ülikooli žurnakateedri kuulsas ümarlauruumis erakonna programmi koostamise koosolekul, kohtasin Reinu seal üles astumas, teemaks sotsiaaldemokraatia valikud kaasaegses maailmas. Samas kõrval oli istumas ka Peeter Vihalemm ning sain aru, et tegemist on vendadega. Mõned ajad hiljem sain teada nende pere keerulisest saatusest.

Rein sündis Pärnus aastal 1938. Lõpetas 1957. aastal Pärnu 2. Keskkooli ja 1963. aastal Tartu Ülikooli keemikuna, kuid edasise elu pühendas teadusfilosoofiale. 1969. aastal kaitses sellel alal Moskvas kandidaadiväitekirja.

Aastail 1966–2015 oli Vihalemm Tartu Ülikooli filosoofiaõppejõud. 1992. aastal rajas ta teadusfilosoofia õppetooli ning samast aastast sai Reinust teadusfilosoofia professor. Ta oli mitme põlvkonna üliõpilastele filosoofia aluste õppejõuks ning teadustööde juhendajaks.

Rein oli rahvusvaheliselt tunnustatud teadlane ning paljude kodumaiste ja rahvusvaheliste teaduslike ühingute liige. 2013. aastal nimetas Leedu filosoofiaajakiri Problemos Rein Vihalemma Baltimaade kõige mõjukamaks teadusfilosoofiks.

Rein Vihalemm uuris teadusliku tunnetuse ajalugu ja metodoloogiat, keemia ja selle ajaloo

filosoofiat ning teadusfilosoofia ajalugu. Rein ei olnud aktiivne osaline igapäevapoliitikas, küll aga hea nõuandja erakonna ilmavaatelistes valikutes.

Erakonna programmi koostamisse ja sotsiaaldemokraatliku maailmavaate sõnastamisse suhtus Rein samasuguse tõsidusega nagu teadustöösse. Võib öelda, et vabaduse saabumisel oli tema tulek poliitika ja sotsiaaldemokraatia juurde senise teekonna loomulikuks jätkuks. Tänu Reinule said meie ilmavaatelistes valikud selged ning pidasid hästi vastu ka keeruliste päevapoliitilistele katsumustele 1990. aastate teisel poolel.

Oma mõtted tänapäevase sotsiaaldemokraatia aluste kohta on ta taasavaldanud oma raamatus Teadusfilosoofilisest vaatepunktist, peatükis Demokraatia apoloogia. Poliitika peatüki lõpetab ta mõtisklusega südamest ja mõistuses:

„Meil pole põhjust südant ja mõistust vastandada. See on vilets mõistus, mis inimmaailma südame tuks peab! Ent kuigi südame tuks inimmaailmaga ei pea leppima, ei tohi lasta ka mõistusel upsakaks muutuda ja arvata, et kõike saab südamehäält kuulates mõistuslikult korraldada. Kõike ei saa. Asja tuum on aga selles, et inimmaailmas – ühiskonnas – ikkagi sõltub üsna palju sellest, kuidas inimesed ise oma elu korraldavad, oma võimalusi ja eluväärtusi mõistavad.“

Jäägu need meie väikesteks õpetussõnadeks lahkunud filosoofilt. ●

Erakonna programmi koostamisse ja sotsiaaldemokraatliku maailmavaate sõnastamisse suhtus Rein samasuguse tõsidusega nagu teadustöösse.

Liisa Oviir: südantsoojendav on näha, et ettevõtlust on järjest enam!

Värske ettevõtlusminister Liisa Oviir vastab Sotsiaaldemokraadi küsimustele aruka naeratusega: „Ma arvan, et vastutustundlik ja ettevõtlik käitumine on meile loomumane, aga me peame üle saama hoiakust, mille nõukogude periood jättis.“ Liisa räägib palju vastutusest, sest näeb iga päev kui tihedalt see on seotud ühiskondliku heaolu tõusuga. „Minu jaoks on oluline vastutuse võtmine iseenda elu eest ja laiemalt. Kellele on palju antud, see peab ka tagasi andma. Kui näed ennast ühe osana riigist, osana kogukonnast - siis ju võtad vastutuse oma riigi ja kogukonna parema toimimise eest.“

Mäletan, et kui tulid erakonda oli sul väga täpselt iseenda ja teiste jaoks lahti mõeldud, kirjutatud, et miks astun erakonda ja mis on need asjad, mille eest seisan ja ära teen. Mis on need kõige olulisemad teemad täna ministri rollis, miks sa siin oled?

Erakonnaga liitudes on teemad kindlasti palju üldisemad kui töö ja ülesande püstitus ettevõtlusministrina. Liitusin, et Eesti oleks tolerantne, paindlik, innovaatiline ja sõbralik riik, kus kõigil on hea elada. See ei tähenda, et anname inimestele rahapataka kätte, vaid eelkõige, et sind hinnatakse sinu isikuväärtuste mitte nahavärvi, soo või seksuaalse eelistuse järgi.

Ettevõtlusministrina on mul hoopis selgemad, konkreetsemad ja kitsamad eesmärgid, mis saavadki olla seotud ainult ettevõtlusega. See on ettevõtluse arendamine ja ettevõtluskeskkonna arendamine kõige laiemas mõttes. Kui raha laiali jagada – peab kõigepealt olema ja teenima seda raha, mida laiali jagada. Kuidas me näeme seda, et Eesti majandust, sõltumatult geograafilisest asupaigast ja rahvaarvust, saab ikkagi hoida arengus. Sealjuures, kuidas saame ettevõtluspiisikut sütitada ka linnadest väljaspool, sest ettevõtlus hoiab kogu riiki üleval. Eestlased tahavad olla viielised, meil on kohe alguses soov, et kui juba ettevõtlus, siis tingimata suur ettevõte, eksportima peab võimalikult kaugetele turgudele ja kasum peab tohutult suur olema. Tegelikult on hästi oluline leida Eestis hoopis see külg, kus elad väljaspool linna, sest tahadki elada maakohas, tead ise, mida sinul on pakkuda kogukonnale, sest näed, mida see kogukond vajab – nimetame seda sotsiaalseks ettevõtluseks või veel ilusamini elustiili ettevõtluseks. Sellisel ettevõtlusvormil ei ole väga palju suurenemise, laienemise, kiiremini-kõrgemale-kaugemale eesmärgi – vaid see on vastutustundlik eluviis. Sa ei oota, et riik võtab su tööle, vaid pakud ise midagi kogukonnale.

Mulle on väga sümpaatne Madeleine Albright' i ütlus: „Põrgus on eraldi koht nendele naistele, kes ei toeta teisi naisi“.

Kindlasti on täna oluliseks teemaks ettevõtjate abistamine välisturgudel ja investeringute toomine Eestisse, et just majanduskeskkond paremaks muutuks.

Pärast Euroopa Liiduga ühinemist tekkis „palju euroopa raha järsku siia ja mida me sellega teeme“ hoiak, mis mulle tundub, et natukene moonutas ettevõtluskeskkonda, võib olla ma teen siinkohal kellelegi liiga. Aga see võimalus võis kultiveerida õpitud abitust – saan oma rahakoorma kätte, siis mõtlen, kuidas ma selle laiali jagan. See polnud reaalse ettevõtlusega tegelemine, kus näed, et tegeled selle äriga elu lõpuni ja siis ühel hetkel võtavad lapsed üle. Nüüd, kui EL-i rahasid jääb vähemaks, liigume õiges suunas, sest toetusrahade jagamisest ei piisa, peame õpetama ettevõtjaid omal jalul seisma. Paljud ressursid kuluvad praegu pigem väikeettevõtjatele nõu andmiseks. Uurime, kuhu ettevõtjad tahavad jõuda ja mis neid takistab, kaardistame probleemkohad ja siis ütleme,

kuidas nad kõige paremini saaksid oma suunas liikuda. Ning võib-olla on vaja anda ka väikene rahasüst. Aga teravik on seal, et riik on toetav jõud, mitte rahajagamiskeskus. Sest kui tulevad uued EL liikmed, kes on nõrgemas olukorras ja vajavad raha rohkem, siis selleks hetkeks peame ise seisma oma jalgadel ja ühel hetkel peab Eesti ise raha välja andma hakkama, mis eeldab olulist suhtumise muutust. Suhtumise muutus ettevõtjate tajus on hästi oluline, et ei oodataks enam nii palju riigilt, vaid pannakse ise seljad kokku mõnes koostöövormis ja otsitakse ise lahendusi ehk sõltuvus riigist väheneb.

Meil ei ole riik väga pikalt näidanud piisavat majanduskasvu. Anda majandusele uus hoog ja arengustiimul – eks see on kogu valitsuse ja sealhulgas minu kõige suuremaid ülesandeid.

Kui ettevõtlik on eestlane?

Seda on raske öelda. Eriti arvestades, et meil oli pikk periood, kus ettevõtlus ei olnud lubatud – see on kindlasti jätnud oma jälje. Aga see jälg on jäetud pigem vanemale generatsioonile, kus ettevõtjaid on liiga vähe. Selleks, et noorem põlvkond näeks seda elustiilina, tuleb neil aidata näiteks läbi hariduse mõista, et ettevõtlus on normaalne ja hea eluviis. Palju mugavam ja lihtsam on ju minna palgatööle. Meie töölepinguseadus reguleerib täpselt ära – hoolimata, kas tööandjal on tööd või mitte, peab sulle palga andma õigel kuupäeval ja kui ei anna, siis sul on võimalus minna oma õigusi kaitsma. Ettevõtjal on hoopis nii, et kui ma teen palju tööd, siis ma saan selle eest tasu, kui teen vähem, siis ka saan vähem. Kui on kehvad ajad, siis võin teha palju tööd ja saada vähe kasu, aga kui ajad on head, siis võin saada väga palju tasu, millest omakorda osa saan panna tallele, et elada üle halvemaid aegu.

Ettevõtlust on Eestis järjest enam. Naised lähevad ettevõtlusesse küll vähem, aga see ei ole nende ettevõtlikkuse küsimus. Arvestades, kuidas naised oma perekondi üleval peavad, siis on nad reeglina peres kõige ettevõtlikumad.

Sa oled oma nahal tundnud kindlasti ka oma ema karjääri, kui palju te omavahel räägite naisena avaliku elu tegelaseks olemisest?

Minu ema oli esimene Eesti Vabariigi naisminister üldse, sest esimeses Eesti Vabariigis ei olnud naisministreid. Nii et olen saanud olla oma ema üle väga uhke ja olen loomulikult kasvanud läbi tema. Iga laps on väga suur osa oma emast. Ema mõtted on tulnud kaasa pühapäevastest pannkoogihommikutest ja täiskasvanute sünnipäevalaudadest. Minu ema jaoks on olnud kogu aeg oluline naiste toetamine ja naiste julgustamine. Seetõttu vaatan alati suure üllatusega neid naisi, kes on tipptegijad ja ütlevad, et naised ei vaja eraldi toetust või kvooti, justkui „mina ju olen jõudnud siia ilma kvootideta, et siis nii ongi.“ Esiteks minu ema jõudis ka ilma abita kõrgele, sest sel ajal lihtsalt teisiti ei saanud, aga see ei tähenda automaatselt, et see

on normaalne. Mulle on väga sümpaatne Madeleine Albright' i ütlus: „Põrgus on eraldi koht nendele naistele, kes ei toeta teisi naisi“. Seda enam, et kui sa oled naine, kes on jõudnud tippu, siis on sinu kohustus aidata muuta ühiskonda paremaks, mille alla omakorda kuulub ka ühiskonna muutmine t a s a k a a l u s t a t u m a k s . Naisõiguslusega on tarvis tegeleda, aga Eestis tehakse seda vähe ja viletsalt. Mulle väga meeldiks kui arvamused võtaksid sel teemal sõna ja ütleksid, et me kõik oleme võrdsed. Me oleme erinevad, ja mitte ainult soo põhjal, aga me kõik oleme võrdsed ja meil peavad olema võrdsed võimalused. Ja kui mõnes sektoris ei ole võrdsed võimalusi, siis tuleb riigil kaasa aidata võrdsete võimaluste tekkimisele. Kui vaja, saab aidata läbi kvootide. Kvoodid on lühiajaline, aga kiire ja efektiivne meede, et tuua kaasa muutusi, sest orgaaniliselt toimub see tasakaalustumine ehk 50 aasta pärast.

Kui mehed ei jõua ülikooli, siis on seal probleem ja kui naised ei jõua ettevõtlusse, siis on see probleem. Siin tuleb vaadata riigina terviklikult, mida teeme valesti, mida süsteemis muuta. Soolise võrdõiguslikkusega tegelemine ei ole feministide kiiks, vaid eesmärgipärane tegevus, et kõigil riigi kodanikel oleks mõnusam ja turvalisem elukeskkond. Et inimene ei tunneks, et teda lähtuvalt soost mõnda stereotüüpi sunnitakse.

Minu töö teravik on sellel, et riik oleks toetav jõud, mitte rahajagamiskeskus.

Kuidas jõudsid poliitikasse? Kas kodune kasvatus, kus vanemad on nii haritud ja ambitsioonikad, tingis seda?

Kõik, millest palju tead, muutub loomulikuks. Ühiskondlikult olen kaasa mõelnud kogu aeg. Mida vanemaks sain, seda rohkem rääkisid vanemad minuga noil teemadel. Eile arutasin oma 11- aastase ja 9- aastase pojaga miinimumpalga teemal ehk paratamatult hakkavad lapsed huvituma nendest teemadest, mida nad kodus kuulevad. Mina nägin oma vanemate pealt, et sul on võimalik jõuda tasandini, kus näed ühiskonnas mingit takistust, et siis tuua sinna muutusi. Ja poliitika on see tasand, kus saad reaalselt kaasa tuua muutusi ühiskonnas. Tundub patt seda mitte kasutada.

Kui palju ja kellelt sina ise täna nõu küsid?

Nõunikelt (minister naerab lahkelt). Nõunikelt küsin kindlasti nõu.

Ma ei ole väga nõuküsija inimene. Tean, et suhtlemine inimestega, kellele on minu jaoks olulisel teemal teadmine ja huvi, rikastab ka

Kui ma saan ennast realiseerida, siis saan sellest tohutu energia.

minu maailmapilti ja pagasit. Seetõttu otsin selliste inimestega, sõltumata erakondlikust kuuluvusest, kontakti ja suhtlen intensiivselt ning ühel hetkel saan kujundada enda seisukoha.

On sul oma elufilosoofia, mis sind toetab või mis aitab rasketel aegadel?

Kui ma saan ennast realiseerida, siis saan sellest tohutu energia. Raske formuleerida, aga „I sing my own song and I dance my own dance,“ („Mina laulan oma laulu ja tantsin iseenda tantsu“) iseloomustab seda ehk mina teen oma asja, mina käin oma teed. Mõtlen, analüüsin, otsustan. Kui mul lapsed vaidlevad, siis ütlen neile alati: „lepime kokku, et igäühel on õigus oma arvamuseks.“ Siis kui sul on oma arvamus, siis on ka kohustus käia oma teed. Mitte ei tee seda, mis on kombeks. Reaalselt õnnelikuks teeb see, kui tead, mida tahad ja liigud selle suunas. Valikute ja otsuste tegemine on kergem, kui tead, mis on praegusel hetkel kõige kandvam enda jaoks. Eesti naised kipuvad olema liiga kombekad, näiteks riisuvad naabri aias lehti selle asemel, et end kodus välja puhata.

Sotsiaalsete kontaktide hoidmine on väärtuslik. Tohutult aitab see rasketel aegadel. Kui sul on inimesi, keda tunned paarkümme aastat ja kellega võid koos olla ühtegi sõna lausumata. Või inimene, kellele saad öö läbi ükskõik millest rääkida ja kõike usaldada, sest vahel lihtsalt käib emotsioon üle pea. Pere ja sõbrad on tegelikult kõige olulisem meie elus. Absoluutselt kõige olulisem. Ja nendesse tuleb investeerida aega, et lähedus säiliks, et see annaks kõigile osapooltele mõnusat olemist ja turvatunnet. Seetõttu suhtlen ma kõige rohkem oma perega ja seeläbi on nemad ka minu kõige suuremad mõjutajad, isegi kui ma nõu ei küsi.

Mis vaimus sa oma poegi kasvatad?

Perekond on oluline! Teine oluline asi elus on ausus. Kui pead iseendast lugu, siis oled aus iseenda ja teiste vastu. Aus igas elu hetkes, igas oma valikus. Ning taas vastutustunne. Ainuke viis oma elu muuta on vastutus võttes, kui keegi teine on süüdi selles, kui kehv su elu on, võtad sa iseendalt ära võimaluse midagi muuta. Elu eesmärk on olla õnnelik. ●

Euroopa noorsotsid: põgenikekriisi võtmeks on solidaarsus ja ühtehoidmine

Maris Sild

Euroopa noorsotside (YES) asepresident

Üle terve Euroopa on hetkel üheks olulisemaks teemaks migratsioon. Kui seni tundsin oma riigis muret peamiselt selle pärast, et eestlased siit lahkuvad, siis nüüd on lisandunud teine pool – sõjapõgenikud, kes siia saabumas on. Migratsioon ei ole ainult kauge Brüsseli mure, vaid kõik Euroopa Liidu riigid vastutavad ühiselt. Euroopa Noored Sotsiaaldemokraadid võtsid oma suvekoolis vastu resolutsiooni, millega kutsutakse Euroopat üles solidaarsusele ja hoolivusele sõjapõgenike suhtes.

Euroopa on migratsioonikriisiga seotud nii Aafrika, Lähis-Ida kui ka arengumaade

Lisaks valitsustele ja poliitikutele on põgenike debatis ja humanitaarkatastroofis võtmeroll ka meedial.

kaudu. Euroopa rahvusvaheline tegutsemine on mõjutanud mitmeid sõdu, vägivalda ja survet, mille eest hetkel Euroopasse põgenetakse, ning mitmed meie teod minevikus on praeguse olukorran viinud.

Euroopa poliitika ja suhtumine põgenikesse on alus sellele, mille eest me tegelikult seisame. Valitsused peavad kohe tegutsema, et kohe lõpetada põgenike hukkumised, mis leiavad aset Vahemere ületades. Peame käituma solidaarselt ja hoolivalt, lähtuma inimlikest väärtustest ja tegema üle Euroopa koostööd, et kriisile ühiselt lahendus tuua.

Euroopa noorsotsid toetavad õigust inimeste vabale liikumisele üle terve maailma. Euroopa vajab suuremat solidaarsust ja toetust lõunas asuvatele riikidele nagu Itaalia, Kreeka, Türgi, kes on pagulaste jaoks esimene sihtkoht. Vajame ühiseid mõistlikke standardeid Euroopasse saabuvate pagulaste majutamisele ja tugisüsteemile, mida neile siin pakkuda. Peame ühiselt kaitsma nende inimõigusi ja tagama neile

turvalise keskkonna.

Lisaks valitsustele ja poliitikutele on selles debatis ja humanitaarkatastroofis võtmeroll ka meedial. Migratsiooni on seni kajastatud peamiselt negatiivsena ning põgenikke kujutatakse inimgrupina, kes tulevad meie riiki, et võtta meilt ära meie töökohad ning elada meie sotsiaalsüsteemi najal, kuigi reaalsus on hoopis teine. Tegemist on valdavalt sõjapõgenikega, kes soovivad pääseda turvalisse keskkonda, et leida oma ellu stabiilsust ja rahu.

Selles debatis on oluline keskenduda tegelikule probleemile – poliitikale ja põhjustele, miks inimesed on sunnitud oma koduriigist lahkuma. Peame vastu hakkama diskursusele, mis kujutab probleemina pagulasi, mitte põhjusi, mille tõttu nad tegelikult põgenenud on. Põgenike aitamine on tulekahju kustutamine, mida peame kõhklusteta tegema, kuid samal ajal peame tegelema ka probleemi algega – sõdade, rõhumise ja ebavõrdse rahvusvahelise majandusliku ning poliitilise süsteemiga. ●

Euroopa noorsotside suvekooli kesksed teemad olid seekord sotsiaaldemokraatia uuendamine, migratsioon, võrdõiguslikkus ja keskkond.

Naiskogu Kadri mõttetalgute suvi ja sügis 2015

Reet Laja

Naiskogu Kadri president

Erakonna suvepäeval korraldasime mõttevahetuse huvihariduse suunal. Septembri alguses jätkasime naiskogu aktiiviga tööd viies töögrupis (Naised ja julgeolek, Töö ja ettevõtlus, Haridus, Tervishoiu ja sotsiaalvaldkond, Naised võtmepositsioonidele), et selgitada välja naiskogu prioriteedid järgmiseks kaheks ja neljaks aastaks - arvestades juba järgmisi kohalikke ning riigikogu

**Heaolu arengukava koon-
dab töö-, sotsiaalkaitse-,
soolise võrdõiguslikkuse ning
võrdse kohtlemise poliitika-
strateegilised eesmärgid aas-
tateks 2016-2023.**

valimisi.

Läbiarutatud prioriteedid ja meetmed nende ettepanekute rakendamiseks võetakse vastu naiskogu volikogu koosolekul 20.-21.novembril. Ühtlasi alustame siis ka kadripäeva tähistamist, järgnevad naiskogu piirkondade kohalikud koosolekud ja seminarid väljavalitud teemadel.

Sotsiaalministeerium koordineerib „Heaolu arengukava 2016“ ettevalmistamist ja hilisemat elluviimist lähtudes Vabariigi Valitsuse korraldusest. Arengukava eesmärk on ühiselt koos partneritega sõnastada töö,

sotsiaalkaitse, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise valdkonna peamised eesmärgid ning tee nende saavutamiseni. Ministeerium on selles protsessis, et esitada arengukava käesoleva aasta lõpuks Vabariigi Valitsusele. Selleks, et järgmised kaheksa aastat tööhõive ja sotsiaalkaitsevaldkonna peamisi arengusuundi koondav arengukava oleks laiapõhjaline

kokkulepe ja kannaks uuenduslikku meelsust, oodatakse partnerorganisatsioonidelt tähelepanekuid ja täiendavaid konkreetseid ettepanekuid arengukava kohta.

Naiskogu Kadri peab seda arengukava väga oluliseks ja plaanib selle arengukava tööversioonile ettepanekuid teha. ●

Naiskogu Kadri külastamas Euroopa Parlamenti selle aasta veebruaris.

Tanel Talve liitus erakonnaga

Riigikogu liige Tanel Talve peab loomulikuks, et lisaks kuulumisele sotsiaaldemokraatide riigikogu fraktsiooni, astub ta ka erakonna liikmeks. „Selle otsuse tegin juba kevadel ja nüüd viisin ellu,“ kommenteeris ta ise.

Talve sõnul soovib ta erakonnas tegeleda esmajärjekorras nende teemadega, mis aitavad kaasa ääremastumise peatumisele ning tagavad võimaluse täisväärtuslikuks eluks kõikjal Eestis. „Maaelu edendamine on mulle juba aastaid tähtis

olnud. Töötan selle nimel, et maaelu muutuks popiks,“ ütles Talve.

„Otsustasin kandideerida riigikokku sotsiaaldemokraatide nimekirjas, sest just selle erakonna programm keskendus kõige enam inimeste elujärje parandamisele kõikjal Eestis,“ ütles Talve.

Tanel Talve kandideeris 2015. aasta riigikogu valimistel Jõgeva- ja Tartumaa valimisringkonnas ning kogus 2294 häält. Talve on riigikogu maaelukomisjoni liige. ●

Sven Mikser: antipoliitikast ja välispoliitikast

Sven Mikser

Riigikogu väliskomisjoni esimees

Poliitika on jõudnud postmodernsesse arengufaasi

Üha enam ihalevad demokraatlike riikide valijad selle järele, et poliitikat teeksid mitte poliitikud, vaid keegi teine. Mittepoliitilise poliitika järele januneb ka oluline osa Eesti valijaist – vailiti ju alles möödunud kevadel Riigikogusse erakond, kes parlamenti pääsemise järel kutsus kokku kärejad, et igasuguse valehäbita arutleda selle üle, kas üldse ja kui, siis millise ideoloogia peaks partei endale „välja mõtlema“.

Välispoliitikas – eriti suurte riikide välispoliitikas – kipume siiski hindama pigem stabiilsust, kogemust ja eriteadmisi ning tundma kõhedust, kui meie oluliste liitlaste riigitiitüri juurde pürgivad *establishmendi*-välised „antipoliitikud“.

Kaks *anti-establishment* kaanestaari, kelle välispoliitilised seisukohad on viimasel ajal tekitanud judinaid ka Eesti lehelugejais, on Briti tööpartei uus liider Jeremy Corbyn ja USA Vabariikliku partei eelvalimiste hetkefavoriit Donald Trump.

Corbyn, kes valiti möödunud kuul mäekõrguse ülekaaluga leiboristide uueks juhiks, on muude veidrate seisukohtade seas avaldanud arvamust, et Poola ja Baltimaade NATO-sse võtmine oli viga ja et Baltimaade puhul oleks Lääneriigid pidanud „sarnaselt Ukrainale“ minema Kremliga kokku leppimise teed. Corbyni välispoliitika platvorm sisaldab muuhulgas ka Suurbritannia loobumist tuumarelvast ning lahkumist NATO-st.

Trump, kes on seni pigem hoidunud välispoliitiliste seisukohtade väljendamisest, lubades neist laiemale avalikkusele teada anda alles Valgesse Majja kolides, on siiski avaldanud arvamust, et Vladimir Putin on suurepärase juht, kellega tema USA presidendina võiks suurepäraselt läbi saada. Lisaks on Trump avaldanud toetust Venemaa õhurünnakutele Süürias ja leidnud, et ameeriklased võiksid Süüria kodusõja lahendamise tervenisti Venemaale „üle anda“.

Kihlveobörsid ei ennusta täna Trumpi või Corbyni edu, aga kuidas toimida maailmas, kus mõne meie kauase liitlase senine välispoliitiline kurss lööb kõikuma?

Jeremy Corbyn, kes valiti möödunud kuul mäekõrguse ülekaaluga leiboristide uueks juhiks, on muude veidrate seisukohtade seas avaldanud arvamust, et Poola ja Baltimaade NATO-sse võtmine oli viga ja et Baltimaade puhul oleks Lääneriigid pidanud „sarnaselt Ukrainale“ minema Kremliga kokku leppimise teed.

Mõlema mehe seisukohad on oma riigi ja ka oma kodupartei mainstream'ist kaugel ega vääriks ehk muresemist, kui ühest ei võiks valimisedu korral saada Suurbritannia peaminister ja teisest Ameerika Ühendriikide president. Kihlveobörsid ei pea kummagi valimisedu täna ülemäära tõenäoliseks, ent pool aastat tagasi ei ennustatud Corbyniile ka parteijuhi kohta ning Trumpi troonimist Vabariikliku partei populaarseima presidendikandidaadina, ei osatud uneski näha. Täna ei ole aga kummagi puhul tegu poliitiliste marginaalidega.

Kindlasti ei ole põhjust loota, et üksnes kandidaatide välispoliitilised seisukohad oleksid piisavaks faktoriks, et Corbyn või Trump valijate silmis diskvalifitseerida. Langetavad ju suurriikide valijad oma eelistused ülekaalukalt kandidaatide sisepoliitilistest seisukohtadest lähtudes. Ent õnneks käivad kummaliste välispoliitiliste tõekspidamiste juurde sama vastuolulised seisukohad ka siseriiklikes küsimustes. Nii võib loota, et mehed, kes ka oma erakonnas esindavad pigem ühte äärmust, ei suuda üldvalimistel kaalukeeleks oleva valijaskonna keskpõrandale piisavalt meelega järele olla.

Ka tähendab kummagi mehe *establishmendi* vastasus seda, et koduerakonna *establishment* omakorda ei armasta neid. See omakorda tähendab, et ka valimistel edu saavutanuna peavad nad poliitilise ellujäämise huvides olema valmis oma seisukohad üle vaatama ja põhivooluga kohanduma.

Donald Trump on avaldanud arvamust, et Vladimir Putin on suurepärase juht, kellega tema USA presidendina võiks suurepäraselt läbi saada. Lisaks on Trump avaldanud toetust Venemaa õhurünnakutele Süürias ja leidnud, et ameeriklased võiksid Süüria kodusõja lahendamise tervenisti Venemaale „üle anda“.

Kindlasti võib nii Corbynit kui Trumpi kirjeldada populistidena. Muus osas on nad aga üsna diametraalselt erinevad. Lisaks paiknemisele parem – vasak skaala erinevais otstes eristab Corbynit ja Trumpi ka see, et Corbyn, olgugi mässumeelne, on poliitikas veteran ja tema seisukohtade taga on väljakujunenud maailmavaade. Trumpi seisukohad formeeruvad tihti aga otse rahva ees ja üllatavad üle huulte pudenedes ilmselt kõnelejat ennastki.

Kuigi nii Suurbritannias kui Ühendriikides valitseb kaheparteisüsteem, opereerivad mehed ka märkimisväärselt erinevais masinavärkides. Corbyni valitsusjuhiks saamine sõltub kogu erakonna valimisedust, Trump võib teoreetiliselt Valgesse Majja sattuda ka siis, kui Kongressi mõlemad koad on Demokraatide kontrolli all.

Täna on eelkirjeldatu puhul õnneks tegu vaid põneva mõtteharjutusega. Ent nende kahe mehe jõudmine nii kaugele kõneleb poliitika olulistest suundumustest. Seetõttu tasub meil mõelda sellele, kuidas olla valmis toimima maailmas, kus mõne meie kauase liitlase senine välispoliitiline kurss lööb kõikuma. ●

Sõjapõgenikud tuleb paigutada suurematesse linnadesse

Sõjapõgenikel on paremad eeldused Eesti ühiskonda integreeruda seal, kus suudetakse pakkuda keeleõpet, haridust, tööd ning turvalist elukeskkonda, seega on SDE juhatus seisukohal, et põgenikud tuleb saata suurematesse linnadesse.

Mihkel Rava sõnul on sõjapõgenike paigutamisel vale lähtuda põhimõttest, et saadame nad sinna, kus on vaba ja soodsat elamispinda. „Parimad võimalused integreeruda ühiskonda on eelkõige suuremates linnades,“ leidis Raud.

SDE juhatus hinnangul peab valitsus keskenduma läbirääkimistele suuremate linnadega. „Väiksematele omavalitsustele peab jääma võimalus osaleda sõjapõgenike ümberpaigutamisel, kuid see peab toimuma vabatahtlikult ja nii, et seda soovib ka kohalik kogukond,“ märkis Raud. „Põgenike ümberpaigutamise programmis osalemiseks peavad väiksemad omavalitsused oma soovist teada andma ning valitsusele tõestama, et nad on suutelised kindlustama Eestisse tulijad elamispinna, keeleõppe, hariduse ja töökohtadega.“ ●

Mihkel Rava sõnul tuleb pöörata eraldi tähelepanu ka pagulastest naistele. Samuti peab Raud vajalikuks, et mõeldakse oluliselt täpsemalt läbi sõjapõgenike psühholoogiline nõustamine. «Tragöödiast ülesaamisele saab kaasa aidata iga eestimaalane, kes näitab pagulaste suhtes üles heatahtlikkust,» lisas ta.

Suvekuudel toimunud aruteludel sõnastasid sotsiaaldemokraadid targa pagulaspoliitika, mille märksõnadeks on: keel, kool ja töö.

	Rahvusv. organisatsioon, mille liikmeks on ka SDE	Munasari	Valu- hääliitsus	SDE juhatuse liige	Argoon	Aasta	Väerind		Oskar	Kompanii	Lõige
Riigikogu SDE fraktsiooni liige								Puitunud varreharu Äkiline haigushoog			
SDE minister						Kuldvillaku otsijate juht VASTUS					
Looduslik süütematerjal					Tartumaa esindaja SDE volikogus Harjumaa esindaja SDE volikogus					Vene k. sidesõna Filmitähed	
Sihtasutus			Itaalia proua Magamis-koht						See tähendab Erich		
Irish Republican Army				Poekett Maastiku-sõiduk							
Amper		SDE minister Orientee-ruja ... Hirv					Papagoi Saksa telekanal				SDE Vasa-lemma osakonna esimees
Möödukate endine minister								Meeskoor Koer (lastek.)			
Lennuki-mark			Prantsuse filosoof ja kirjanik (1694-1778) Automark								
Solar electric vehicle				Linn Soomes ... ja peaks on vennad					Infotehno- loogia Jood		
...pärija (monarhi ameti-järglane)							Haigus				
SDE Viimsi osakonna esimees					F naaber ... Amundsen						
... am, he is		Usk (vene k.) Spordi-vahend									
...palm											
...kaart			Ajaühik (lühend.) Psüühiline sund								
Nii ja ...				Noot Vesine lohk rabas mätaste vahel							
Tonn		Rudiment 502.									
Ilmakaar					Laupäev Vasemaak		Mees, kes tõlkis eesti keelde Koraani		Lind	Noot	Leidlik mõte
Rock Island			Vaeva valmistav tunne Tüdruk (kõnek.)					Ese Küla Väike-Maarja vallas			
Nimelipikud											
Aar		Asukoht Eesti kroon								Ehk Õnnemäng	
Kümme (inglise k.)				Looma lihakeha Mehenimi					Laste-ekraan Pealinn Euroopas		
Lagipunkt							Kreeka täht Kirjanik				Kõigiti
J naabrid			Vist ...hoki								
Ost		...kuub Jüri Ehvesti lühiromaan "... lend"						Logaritm Rahaühik			
Lähedal (inglise k.)					Riigikogu SDE fraktsiooni liige Muusika-stiil					... la carte Hõbe	
Piirkond				Ravi- ja puhke-asutus 4.					Astaat Veregrupp		
SDE juhatuse liige						Agar, hakkaja Tesla					
SDE programmi- ja põhikirja-toimkonna liige							Imaginaar-ühik		EESTI RAHVA RISTSÕNAD RISTIK		